

Főszerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Felelős szerkesztő:
Martzy Mihály
Laptulajnos a
CORVI

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj Sibiu

DÉLI HIRLAP

A timiştorontali törvényes bej. sz. 85. (Dos. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHETICH ENDRÉ
és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Ma: Gazdasági és jogi figyelő

A keleti arcvonalon a front legészakibb és legdélibb szakaszán, Leninrad délkeleti térségében és a kubáni hídfőnél voltak csak jelentősebb nari cselekmények. Mindkét helyen a tengely-védelem visszaverte a szovjet támadásait. Tuniszból eredményes német-olasz ellentámadásokat jelentettek.

Berlin

A szovjet-rossz—lengyel kapcsolatban beállott fordulat továbbra is élesen foglalkoztatja a német tovaros politikai köröket, különösen Anglia magatartására vonatkozóan emenk ki a német felfogást, melyet a legutóbbi sajtóértekezleten a Wilhelmstrasse szóvivője azzal a megállapítással jellemezte, hogy Eden brit külügyminiszternek a szövetséges Lengyelországról tett egykori kijelentései és a Szovjet mai követeléseivel szemben tanusított angol magatartás között nagy a különbség. A német szóvivő szerint az angol lapok ma a legnagyobb hidegvérrel parentálják el Lengyelországot s ugyanakkor megállapítják, hogy Németországnak végre sikerült elhítenie a viszály magvat a szövetségesek között. A News Chronicle című angol lap emélf is tovább megy és hangsúlyozza, hogy Angliának és az Egyesült Államoknak tiltakozniuk kellene a lengyel emigráns-kormány politikai bakidőveise ellen.

Idézi a Wilhelmstrasse szóvivője Harold King angol közirő sugalmazott cikkét, melyben az ellentétek elsimítását javasolja és megjelöli azokat a feltételeket is, melyek a feszültség enyhülésére vezethetnek. Az egyik feltétel az lenne, hogy a londoni lengyel emigráns-kormány vonja vissza a nemzetközi Vöröskereszthez intézett kérését a katyni lelet megvizsgálása ügyében, a másik feltétel pedig az volna, hogy a lengyel kormánynak le a fehérorosz, ukrán és litván területekről.

London közömbös magatartását megvilágítandó, a Wilhelmstrasse szóvivője a továbbiakban egy diplomáciai okmányról tett említést, melyből kitűnik, hogy 1940 április 18-án tehát egy hónappal a katyni tömeges kivégzés után a lengyel kormány arra kérte szövetségeseit, intézzenek közös francia—angol—lengyel tiltakozó jegyzéket Moszkvához a szovjet uralom alá került lengyel állampolgárokkal való bánásmód ügyében. Ez az okmány, melyet a francia külügyminiszterium levéltárában találtak meg s melynek fényképmásolatát Berlinben a külföldi újságíróknak is megmutatták, a továbbiakban ismerteti a Foreign Office válaszáat a lengyel kérésre London elzárkózott a közös tiltakozás tervétől, ami — német felfogás szerint — azt bizonyítja, hogy már akkor megfontolás tárgyát képezte a Szovjetunióval való szövetség.

Washi g n

A szovjet-rossz—lengyel diplomáciai kapcsolatok megszakítása — svéd lap-erősítések szerint — bombaként hatott egész Amerikában, annál is inkább, mert a lépésre semmiféle előkészítő akcióból nem lehetett következtetni. Washingtonban nagy nyugtalansággal figyelik a fejleményeket. A Stefani iroda Buenos Airesből származó jelentése ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy amerikai körökben az a vélemény, hogy a londoni lengyel emigráns-kor-

Az angolszász diplomácia erőfeszítéseket tesz a szovjet—lengyel ellentét kiküszöbölésére

Lengyel kormány létesült Moszkvában? — Ankarai cáfolat: a török külügyminiszterium nem foglalkozik a béke előkészítésével

Tuniszban a tengelycsapatok visszaverték az ellenség helyi támadásait

mány legelőnyösebb kötelességét gyakorolta, amikor a szovjet uralom alá került lengyelek sorsával foglalkozott. Nyilvánvaló — folytatódik a Stefani-jelentés, — hogy Sztalin nincs ezen a véleményen és senkinek sem engedi meg, hogy a Szovjet-szövetség bel- és külügyeibe avatkozzék. A Stefani iroda buenos-airesi tudósítója a továbbiakban szóról-szóra ezeket írja:

— A Kreml döntése északamerikai politikai körökben is nyugtalanságot keltett. Joggal feltételezhetik, hogy ha a jövőben Washington és London valami fontosabb kérdésben nem ért egyet a Szovjettel és felvilágosításokat kér, a szovjet kormány oly választ adhat, mint a lengyelek esetében: megszakítja diplomáciai kapcsolatát.

— E súlyos szövetségszökevény incidens következtében különösen nagyjelentőségűnek tekinthető az amerikaiak szempontjából Morgenthau pénzügyminiszter figyelemfelhívása, melyben arra kérte az amerikaiakat, készüljenek fel szellemileg és anyagilag is „egy új háborúra”. Vajon mily háborúról beszél a miniszter? Nyilvánvaló, hogy Morgenthau nem maradhat közömbös a katyni erdőben tett felfedezésekkel és azok diplomáciai következményeivel szemben, — fejeződik be a Stefani-jelentés.

Portugália

Salazar portugál miniszterelnök kormányai mozdoltsanak másfélvezédes fordulója alkalmából országa és a világ közvéleménye elé tárta azokat a nemzeti szempontokat, melyek Portugália magatartásának meghatározói s ilyenformán eddigi semlegességének is alapvető tényezői. Salazar ez alkalommal is határozott formában nyilatkozott a portugál semlegesség szempontjairól és feltételeiről, legfigyelemreméltóbb megállapítása azonban kétségtelenül az volt, hogy a világ új rendje nem nyugodhat máson, mint a nemzeti rend és a nemzetközi együttműködés elvén. Ezzel a meg-

állapítással Salazar ismételtén rámutatott a szabad és független államok fenntartásának szükségességére.

London

London rendkívül kellemetlenül érintette a szovjet-rossz—lengyel viszonyban beállott fordulat, — írja a Dagens Nyheter című svéd lap. Egyes jelentésekkel az tűnik ki, hogy a szakítás következtében ecanon helyzetet nem tekintik véglegesnek és oly hírek is keringenek, hogy lehetőség van meg a kérdés megvitatására. Meg nem erősített hírek szerint a moszkvai lengyel nagykövettel közölték, hogy további intézkedésig ne hagyja el a szovjet fővárost. Sikorski tábornok, — kacynski lengyel külügyminiszter kíséretében — szerdán kihangtatáson jelent meg Churchill brit miniszterelnökkel és Eden külügyminiszterrel. A svéd lapok rámutatnak arra is, hogy a szovjet-rossz—lengyel kapcsolatok ügyében a brit külügyminisztérium állandó érintkezésben van Washingtonnal és Moszkvával. Mindezekből semleges politikai körök azt a következtetést vonják le, hogy az angol diplomácia minden erejét mozgósította, hogy megoldást találjon a kényes kérdésben.

Izland

Dániában nagy meglepetést keltett a német távirati üzenetnek Stockholmól szerzett értesülése, mely szerint Izland — mely 1918 óta, önálló királyságként, perszonálunióban volt Dániával — a közeljövőben önálló köztársasággá alakul át. A Dagens Nyheter című svéd lap londoni jelentése szerint az izlandi kormány a múlt évben valamennyi politikai párt képviselőinek részvételével bizottságot alakított a köztársasági alkotmánytervezet kidolgozására. A bizottság a napokban befejezte munkálatait és benutatta a törvénytervezetet. Ennek értelmében Izland 1944 június 14-től kezdődően alkotmányos köztársasággá alakul át. Elnökét négy évre választják,

elnök-jelölt lehet bármely harmincötödik életévét betöltött izlandi állampolgár, aki az alkotmánytervezetben foglalt követelményeknek megfelelően választott parlamenti szótöbbséggel az elnök bármikor megfosztható tisztségétől. A Stefani olasz hírközvetítő iroda kopenhágai jelentése Izlandnak Dániától való eltávolodását az Egyesült Államok növekvő befolyásának tulajdonítja.

Szaposnyikov

Nemzetközi politikai és diplomáciai körökben nem kis feltűnést keltett a szovjet nagyvezérkar élén történt személyi változás. Szaposnyikov tábornagyot, az eddigi vezérkari főnököt, mint ismeretes, elmozdították tisztségéből s utódjául Vasziljevskij tábornagyot neveztek ki. Vasziljevskij, közvetlenül új tisztségének átvétele után hosszabb megbeszélést folytatott Martell vezérőrnaggyal, a moszkvai angol katonai küldöttség vezetőjével.

Szaposnyikov elmozdításának okát nem közölték. Ez a tény sok találgatásra adott okot. Diplomáciai körök rámutatnak arra, hogy a szovjet hírközvetítő szolgálat csak Vasziljevskij ki nevezését közölte, Szaposnyikov új megbízatásáról nem tett említést. Egyes körök ebből arra következtetnek, hogy a volt szovjet vezérkari főnök magatartása ellen súlyos kifogások merültek fel s van olyan vélemény is, mely szerint Szaposnyikovot, aki katonai pályafutását a cári hadseregben kezdte, már — kivégezték. Megegrősítés híján mindez egyelőre rejtély, tény azonban az, hogy Szaposnyikov nagyon tartózkodóan nyilatkozott több ízben is a nyugati angolszász hatalmakkal való katonai együttműködésről. Ugyanakkor egyik leghevesebb szószólója volt a második európai arcvonal felállításának, mert — szerinte — ez lehetne az alkalmas eszköz az orosz—angolszász katonai együttműködés ösztönzésének kidomborítására.

(—r)

A politikai arcvonal

A lengyel kormány visszavonja a genfi Vöröskereszthez intézett kérését

Stockholm, (DNB). A „Dagens Nyheter” című újság londoni értesülése szerint az angolszász diplomácia azon fáradozik, hogy a szovjet—lengyel véleménykülönbséget rendezze. Egyes jelek arra mutatnak, hogy maga a szovjetkormány sem tekintí visszavonhatatlannak az általa tett lépést. A lengyel nagykövettel közölték, hogy további intézkedésig a Szovjetunió területén maradhat.

Stockholm. Angol lapok értesülése szerint a londoni lengyel kormány valószínűleg visszavonja a Vöröskereszt genfi nemzetközi bizottságához intézett kérését a katyni tömeggyilkosság áldozatai személyazonosságának megállapítása ügyében.

Amszterdam, (DNB). A brit hírközvetítő szolgálat jelenti, hogy a londoni lengyel emigráns-kormány nyilatkozatot adott ki, melyben a többi között felhívást intéz a Szovjetunióhoz „a jelenleg szovjet területen lévő lengyel férfiak és a lengyel katonák családtagjai ezriek kiszabadítása érdekében.” A nyilatkozat kiemeli, hogy a lengyel emigráns-

kormány „az egész világ elé akarja állítani az érdeket személyek ügyét.” A továbbiakban a lengyel nyilatkozat arról biztosítja Moszkvát, hogy „baráti megértésre törekszenek Szovjetországgal” és rámutat arra, hogy a lengyel emigráció részéről semmiféle követelés sem támasztnak „szovjetorszag területre.”

Moszkvai lengyel kormányról tud egy angol lap

Stockholm, (DNB). Londoni politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy az angol kormány Sikorski tábornokot, a lengyel emigráns-kormány vezetőjét a szovjet—lengyel összetűzés miatt elejti. Valószínűnek tartják, hogy Sikorski utódját maga a Kreml jelöli

ki és pedig olyan politikust, aki az elűnt lengyel tisztek és a határkérdések nánt kevesebb érdeklődést tanusít. Nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy a Szovjet teljesen kommunista színezetű lengyel kormányt ismer majd el. Stockholm, (DNB). A News

Chronicle című angol lap diplomáciai szerkesztője azt írja, hogy a Szovjetunió — nem — létezőnek tekintvén a londoni „lengyel kormányt” — Moszkvában létesített egy lengyel „kormányt”.

Stockholm, Londonból jelentik: Nem tartják kizártnak, hogy Sikorski lengyel miniszterelnök lemond és helyét más foglalja el. Ebben az esetben a lengyel emigráns kormány jelenlegi

Aggodalom Amerikában

Genf. (DNB). A World Telegraph című amerikai újság a lengyel szovjet szakításról azt írja, hogy Moszkva e lépésével megsemmisítette azt az aggodalmat, amely szerint a háború utáni világ feletti uralkodásra törekszik.

Buenos Aires. (DNB). A Nacion című argentin újság a Szovjet és a lengyel emigráns kormány közötti szakítással kapcsolatban azt írja, hogy Lengyelország keleti határai ezzel elvileg bizonytalanok lettek, mert — folytatja a lap — vajjon ki lenne, aki elvitatná a Szovjettől az általa megszállott területeket.

MIBEN ÁLLAPODOTT MEG ROOSEVELT MEXIKÓ ELNÖKÉVEL?

Mexikó. A német távirati iroda jelentése szerint Mexikó külügyminisztériuma közleményt adott ki Roosevelt és Mexikó államelnökének találkozásáról. A közlemény bejelenti, hogy újabb megállapodás jött létre az Egyesült Államok és Mexikó kormányai között a mezőgazdasági együttműködésre vonatkozóan. E szerint az Egyesült Államok mezőgazdasági gépeket szállít Mexikónak, az pedig nélkülözhető mezőgazdasági munkáit bocsátja az Egyesült Államok rendelkezésére. Mexikó külügyminisztérium egyebéül közölte azt is, hogy jelenleg lehetetlen mexikói expedíciós hadtestet kü-

lügyminisztérium Raczynsky is távozik helyéről.

BENES ISMÉT „MUNKÁBAN”
Stockholm. A „Stockholms Tidningen” című lap értesülése szerint Benes május közepén Amerikába utazik, ahol Washingtonban találkozik Roosevelt elnökkel. Valószínű, hogy Benes ellátogat Kanadába is. Felmerült Benes szovjetországi utazásának terve is.

deni a tengerentúlról, mert a mexikói csapatok kiképzése ezidő szerint nem kielégítő. De Mexikó az adott időben teljesíti kötelezettségét.

GIRAUD UJABB FELVILÁGOSÍTÁSOKAT KÉR DE GAULLE TABORNOKTÓL

Tanger. (DNB). Az amerikai hírközvetítő ügynökségek értesülései szerint Giraud tábornok kihallgatáson fogadta Caroux tábornokot, De Gaulle megbízottját s vele hosszasan tanácskozott. Giraud ez alkalommal megette észrevételeit a Caroux révén hozzá jutott legújabb De Gaulle-féle jegyzékre s kérte, hogy a londoni „francia nemzet tanács” részéről kidolgozzon „hatalom-összpontosítási” tervet bizonyos

A török külügyminiszter cáfolja a békekötés előkészítésére vonatkozó híreket

Ankara. (Rador). A török távirati iroda jelenti: Menemendzsoğlu török külügyminiszter megcáfolta azt, az egyes lapokban megjelent hírt, hogy a török fővárosban tartózkodó nagykövetelekből és követekből külön bizottságot alakítottak a béke előkészítésének tanulmányozására.

Menemendzsoğlu megjegyezte, hogy az értesülés azon alapul, hogy az újsághírből említett nagyköveteleket és követeket, akik különben a külügyi-

pontjaira nézve De Gaulle adjon közelebbi felvilágosításokat.

NINCS VÁLTOZÁS A FINN—AMERIKAI VISZONYBAN

Stockholm. Helsinki jelentés szerint a finn—amerikai viszonyban a követség személyzetének eltávóztatása után semmi újabb változás nem következett be.

IR KORMÁNYVALSÁG

Amszterdam. (DNB). Belfastból jelenti a brit hírközvetítő szolgálat, hogy Észak-Írország kormányát a közeljövőben valószínűleg teljesen átalakítják. A miniszterelnök állítólag lemond és Sir Basil Brook kereskedelemügyi miniszter veszi át a kormány vezetését.

A ZSIDÓK BEVANDORLÁSA SZIRIÁBA

Isztanbul. (Stefani). Anglia arabellenes politikája során továbbra is megengedi, hogy a különböző országokból származó nagyszámú zsidó Palesztinába és Szíriába bevándoroljon. Isztanbulban külön bizottság működik, amely a zsidók Szíriába való bevándorlásának ügyével foglalkozik. Már eddig is sok zsidó érkezett Szíriába.

nisztérium különböző ügyosztályaihoz vannak bocsátva, kihallgatáson fogadta és a minisztériumban szokásos megbízásokat adott nekik.

HAZAHÍVTA TÖRÖKORSZÁG TOKIOI KÖVETÉT

Ankara. (Europapress). Ferid tokiói török követet jelentés-tétel céljából Ankarába hívták. Meg nem erősített hírek szerint a török diplomata nem is tér vissza állomáshelyére, mert miniszteri tárcát kap Ankarában.

Jelentéseink a harcterekről

Ejtszakai tengeri ütközet német biztosító erők és egy brit romboló-kötelék között a La Manche-csatornában

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harctéren a kubáni hidronél és Leníngrádtól délkeletre a bolsevisták támadásai eredménytelenek maradtak. A keleti harctér többi szakaszán a tegnapi nap nyugodtan telt el. A német légi erő 52 szovjet repülőgépet semmisített meg aréklül hogy egy gépet is veszített volna.

Tuniziában Medzsez el Bab-tól északkeletre egy számbeli túlsúlyban lévő ellenséges páncélos kötelék, amelynek sikerült a tengely-csapatok állásaiba behatolnia, német tartalékcsoportok harca kényszerítették, megverték és azertámadással kiindulási állásai mögé vetették vissza. Az ellenséges súlyos veszteségeket szenvedett. Az arcvonal többi szakaszán az ellenség helyi támadásait részben ellentámadással visszaverték.

A légi erő kötelékei a tunizai arcvonal összes szakaszain eredményesen támadogatták a német haderő csapatait. Vadászpilóták Bone-fok előtt egy ellenséges gyorsnaszádot felgyújtottak.

Az április 28-ra virradó éjtszaka a La Manche-csatornában egy német hajókaraván biztosító tengeri erői és egy angol romboló kötelék között, amely utóbbit gyorsnaszádok kísérték, ütközetre került a sor. Ennek során két ellenséges tüzérségi gyorsnaszádot elcsillagítottak, két további gyorsnaszádot és egy rombolót súlyosan megrongáltak. A rövid, de kemény küzdelem folyamán, amelybe utóbb még egy ellenséges bombavető repülőkötelék is beavatkozott, két német tengeri jármű elveszett. Három ellenséges bombázót lelőttünk.

Az elmúlt éjtszaka ellenséges repülőgépek északnyugati német partvidék felé hatoltak továbbá az Északi-tenger területére és Keletporoszország felé repültek be. Tervszerűen bombázták a következtében jelentéktelen károkat okoztak támadásoknál 18 ellenséges bombavető repülőgépet lelőttünk. A további ellenséges repülőgépet a megszállott nyugati területek felől lelőttünk le.

Német harci repülőgépek április 29-

re virradó éjjel nagy ürméretű bombákat dobtak le Anglia déli vidékének egyes helységeire.

A NÉMET LEGIERŐ KÖZREMŰKÖDÉSE AZ ELHÁRÍTÓ HARCOKBAN

Berlin. (Rador). A tunizai arcvonal nyugati szakaszán a német légierő kötelékei szünet nélkül beavatkoztak a harcokba és az elhárító küzdelem gyújtópontjában rob-

Az olasz király meglátogatta egy bombázott várost

Róma. Viktor Emmanuél olasz király és császár meglátogatta Crosseto városát, amelyet hecön angol—amerikai repülőgépek bombáztak. A királyt a lakosság lelkesedéssel fogadta. Az uralkodó elismeréssel nyilatkozott a polgári lakosság magartásáról. Az ellenséges bombázásnak 145 halottja és 269 sebesültje volt, ezek közül mintegy százan csak kisebb sérüléseket szenvedtek. Az áldozatok nagyobbrészt nők és gyermekek. Az olasz légvédelem lelőtt egy 4 motoros bombavetőt, amelynek 10 főnyi személyzete közül hatnak sikerült eljéternyővel

feldet érné. Ezeket foglyul ejtették. (Stefani).

Róma. A. Az olasz lapok hevesen kikelnek a Crosseto kis város történetét legutóbbi amerikai légitámadás miatt. Az olasz sajtó megállapítja, hogy az áldozatok száma rendkívül magas, mert Crosseto egészen kicsiny város s mindössze néhány utcából áll. A Messagero hanguloyozza, hogy kétségtelen a támadás előre megfontolt volta s megjegyzi, hogy az ellenséges repülő nem anyagi kárt akartak okozni, hanem a polgári lakosságot akarták lemészárolni.

Ha Európát támadás éri, Japán segítségére siet szövetségeseinek

Sangháj. (Rador). Hirota, a japán nagykövetség szóvivője, — mint a német távirati iroda jelenti, — a nemzeti Kína sajtójának képviselői előtt hosszabb nyilatkozatot tett és ebben hangszeratta, hogy az angolcsászár szövetségeseinek két nagy tévedést követtek el a háború eseményeinek a megítélésénél. Az egyik alapvető tévedésük az volt, hogy Németország és Olaszország elbukik ebben a háborúban, a második és még nagyobb tévedésük az a hiedelem, hogy Japán mindaddig csendben marad majd, amíg a szövetségeseiket be nem fejezik európai hadműveleteiket. Japán nem marad tétlen, ha Európát megtámadják, hanem minden lehető elkövet majd, hogy szövetségeseinek segítségére siessen.

Tokió. A német távirati iroda értesülése szerint április 26-án hat ellenséges bombázó repülőgép támadta meg

Rangunt. A japán repülő 3 gépet lelőttek, kétjét a légvédelem pusztított el, egyet a vadászpilóták semmisítették meg.

A KÖZELKELETI ANGOL HAJÓHAD ÚJ PARANOSNOKA

Lisszabon. (Stefani). Londonból jelentik, hogy Harwood altengernagy, a közelkeleti brit hajóhad paranosnoka felmentését kérte tisztsége alól. Ideiglenes helyettesévé Leatham altengernagyot neveztek ki.

MEXIKÓ NEM KÜLDHET TENGERENTÚLRA CSAPATOKAT

Buenos Aires. (Stefani). A mexikói külügyminiszter kijelentette, hogy mexikói csapatoknak a tengerentúlról való szállítása ez idő szerint nem lehetséges. A mexikói csapatok ugyanis nem rendelkeznek sem a kellő kiképzéssel, sem pedig a szükséges felszereléssel.

Többször hívó járult a Szentatyára elé

Róma. XII. Pius pápa a tegnapi általános kihallgatás során több ezer ember fogadott. A kihallgatás délután 10 óra után kezdődött és félegykor ért véget. A kihallgatáson az olasz nép minden társadalmi osztályából igen sokan vettek részt és feltűnően nagy volt az anyák és gyermekek száma.

A konzisztórium teremben a pápa fogadta a különböző fegyvernemekből való katonákat. A sebesültekhez vizsgálat és batorító szavakat intézett. A Szent Kelemen-teremben a fiatal házaspárok járultak a Szentatyára elé, aki közöttük rózsafüzéreket és imakönyveket osztott szét. A kihallgatásokon résztvevők azután valamennyien a nagy trónteremben gyűltek, ahol a pápa beszédet intézett hozzájuk. Buzdította őket, hogy a mai nehéz időben fokozott mértékben és mélyen áhítatosan szívvel imádkozzanak Istenhez, hogy adja meg a világnak a békét és nyugalmat. Végül a pápa megáldotta a jelenvőket.

A JAPÁN CSÁSZÁR SZÜLETÉS-NAPJA. (Tokió). Hirohito japán császár tegnap ülte meg születésnapját. Ebből az alkalomból Tokióban és a japán birodalom minden részében ünnepeket rendeztek. Ezt a napot megülte a Japánnal szövetséges országokban is. Hitler Adolf vezér és kancellár megleghangu üdvözlő táviratot küldött a császárnak. A Hitler-ifjuság, berlini jelentés szerint, a japán császár születésnapján rádióüzenetet intézett a japán ifjusághoz. A császár, aki tegnap töltötte be 42-ikét évét, reggel korán díszruhába öltözve a Shinto-templomba ment, ahol az ősek emlékének áldozott. Délután fogadta a császári ház, valamint a kormány tagjait és a hadsereg képviselőit. A császár kívánságára a mai komoly időkre való tekintettel mindenünnepély elmaradt.

TÖRÖK UJSÁGÍRÓK FINNSZÁGI UTJA. (Ankara). A legközelebbi napokban a török újságírók egyik csoportja tanulmányútra utazik Finnországba. (DNB)

MAGYAR KIÁLLÍTÁS VELENCE BEN. (Róma). Velencében most nyílt meg a „Dolgozó Magyarország” kiállítása, amelyet az első három napon 11.000 ember látogatott meg.

UJABB SPANYOL ÖNKÉNTESÉK A KELETI ARCVONALON. (Madrid). Tegnapi újabb 943 spanyol önkéntes indult el Madridból a keleti hadszínterre. A spanyol önkéntesek a „kék hadoszídnyban” fogják küzdeni.

HATVAN MILLIÁRD DOLLÁR AMERIKA TIZHÓNAPI KIADÁSA. (Stockholm). Washingtonból érkezett hír szerint, az Egyesült Államok a most folyó pénzügyi év tíz hónapja alatt 60.289.000.000 dollárt adott ki. Ebből 55 és félmilliárd dollárt fordítottak hadi célokra. Az elmúlt költségvetés tíz hónapja alatt ez az összeg csupán 23.156.000.000 dollár volt.

AZ AZORI-SZIGETEK VÉDŐSE-REGE. (Lisszabon). Portugál közlése szerint jelenleg az Azori-szigeten és a Zöldfokon tizenegy századnyi gyalogság, hat tüzérségi egység és tíz légvédelmi üteg állomásozik.

A Déli Hírlap gazdasági és jogi figyelője

Főmunkatársak:

CSÁKÁNY BÉLA dr.
és
TAKÁTS LAJOS dr.

7 Mint arról megemlékezünk, az országos ár-kormánybiztosság a gyümölcsöt, gyümölcsbefőttet és likórt készítő gyárak kivételével valamennyi gyártó, üzem, laboratóriumot és cukrászdát, amely cukortartalmú cikket állít elő, ugynevezett árszámítási lajstrom (registre de calculatie) vezetésére kötelezte.

A lajstromba az illető gyár, üzem, stb. valamennyi, általa készített cikket szabatos kereskedelmi elnevezéssel bevezeti, feltüntetve mindgyik cikkre külön-külön az önköltségi és eladási árat. A lajstromon kívül az ár-kormánybiztosság rendelete alapján az érdekelteknek árjegyzéket kell kifüggeszteniük helyiségükben. Az árjegyzék szereplő cikkek az árszámítási lajstromban levő sorzámmal és elnevezéssel pontosan egyeznie kell. Az árjegyzéken természetesen az engedélyezett eladási ár is rajta van. Az árszámítási lajstromot és az árjegyzéket a céget felelősen jegyző személy írja alá.

Az ár-kormánybiztossági rendelet még leszögezi, hogy a cukortartalmú cikkek a termelőtől a fogyasztóig vezető útján összesen egy nagykereskedő és egy kiskereskedő állhat. A nagykereskedő használ a 10 százalékos, a kiskereskedő a 20 százalékos nem lépheti túl. Ha a termelő készítményeit közvetlenül hozza forgalomba, az engedélyezett haszon részére is csak 10 százalék. (M. O. 1943 IV. 20., 165 számú rendelet.)

A pénzügyminisztérium ebben az esztendőben is szabályozta a jövedelmezőségi arányszámokat, amelyeket a forgalomra (cifra de afacere) alkalmazva, megkapható a kereskedelmi és ipari vállalatok tiszta adózó jövedelme. A rendelet meghatározza, mi értendő az árak és más javak termelésén, forgalmazásán és fogyasztásán alapuló vállalatok, a munkavégzésre és értékre számító vállalatok és végül a vegyes jellegű vállalatok forgalma alatt. A rendelet 665 jövedelmezőségi arányszámot ismer, amelyet 15 csoportba gyűjt össze. (M. O. 1943 IV. 23., 251.072. számú rendelet.)

Az ár-kormánybiztosság újabb két hónappal — június 30-ig — meghosszabbította az államnak eladott kukoricára fizetendő 20.000 lejes prémiumot 10 tonna vasúti kocsintra.

Az ár-kormánybiztosság másik rendeletével legmagasabb árat lépett életbe a szabvány-ferriharisnyára. A rendelet az ármeghatározó részen kívül (megjelent a D. H. április 29.-i számában) kimondja, hogy a szabvány-harisnya forgalombahozatala a katonai és polgári államtitkárság ezután nyilvánosságra hozandó szabályai szerint történik. A legmagasabb ár megtartására a kötött-áru vállalatok egyesülete (Atrico) figyel.

A katonai és polgári ellátási államtitkárság a zárolt gyümölcs-készleteket rendelettel feloldotta a zárolás alól. A rendelet értelmében az érdekeltek gyáraknak május 10-ig bejelentést kell felterjeszteniük az államtitkárságnak, közölve, hogy az államtitkársággal kötött megállapodás nyomán mennyi gyümölcsöt készítettek, kinek és milyen mennyiségben szállítottak ebből (az államtitkárság utasítására), milyen mennyiséget érint a zárolás alól feloldás, végül mennyi cukrot kaptak a gyümölcs készítésére ebből mennyi maradt felhasználatlannal.

Végül megemlítjük, hogy a katonai és polgári ellátási államtitkárságot kivonták a nemzetgazdasági minisztérium hatásköréből és a nemzetvédelmi minisztériumhoz esatolták. Az államtitkárság hivatalos címe tehát a jövőben: Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile, Ministerul Aparării Naționale. (p. j.)

Az új pénzügyi törvények

(Negyedik közlemény)

Forgalmiadó

készítménye, melyik csoportba tartozik, illetőleg melyik adókulcs alá esik.

Az ipari munkának vannak olyan fajai, amikor nem készítményről, hanem más kisipari teljesítményről van szó. Ezeket a törvény külön szakaszokban határozza meg és osztályozza különféle adókulcsok alá.

SAJÁT HASZNÁLATRA

KÉSZÍTETT CIKK

Az I. jelzésű csoportba tartoznak azok a készítmények, melyeket az iparos saját céljaira vagy saját termelésének keretén belül készít. Ha például egy vas-esztergályos a maga számára állítja elő a műhelyéhez szükséges szerszámokat, úgy ezek után is köteles azt a forgalmiadót leróni, amelyet e szerszámra az egységes tarifában megállapítottak.

FÉLKÉSZÍTMÉNYEK

A II-vel jelzett csoportba azok a félkészítmények kerültek, amelyeket a mű-

hely vagy üzem egyik osztálya a másik osztály számára állít elő, azzal, hogy az utóbbi ezt egy más árucikké dolgozza fel. Ebben az esetben mind a félkészítmény, mind a készáru külön-külön forgalmiadó alá esik, de csak abban az esetben, ha a félkészítmény olyan termésetű, hogy más vállalatok nyersanyagául szolgálhat. Ezek az ugynevezett közbeeső termékek. Hogy gyakorlati példával éljünk, felhozzunk egy fűrésztelepet, ahol deszkát állítanak elő s abból egytől-ládat is gyártanak. Ez a telep nemcsak a gyártott láda után köteles megfizetni a forgalmiadót, hanem a deszkára is, amely közbeeső termék. Kisiparosainkra épügi fennáll ez a szabály, ha saját maguk állítanak elő valamilyen készítményük közbeeső anyagát s ha ez az anyag más üzemeknek is állandó jellegű nyersanyagát képezne. Semmiesetre se vonatkoztatható ez a kötelezettség arra, ha egy és ugyanaz a nyersanyag a gyártás vagy feldolgozás folyamán különböző változásokon megy keresztül, anélkül, hogy önálló félkészítménnyé válna. Nem tudjuk például elképzelni, hogy egy cipész külön a felsőbőr és külön a kész cipő után is fizessen forgalmiadót.

A RENDELŐ ANYAGÁBÓL

KÉSZÍTETT CIKK

A III. csoportba tartoznak azok a készítmények, amelyeket az iparos a rendelő anyagából készít. A forgalmiadót ebben az esetben a készítmény teljes és nemcsak saját munkájának értéke után köteles megfizetni. Ha tehát egy szíjgyártó a rendelő anyagából készít egy nyergert, úgy a nyereg teljes értéke után köteles a megfelelő forgalmiadót számlába állítani s leróni.

ÖSSZEÁLLÍTÁS UTJÁN

LÉTREJÖTT CIKK

A IV. csoportba az összeállítás (assemblare) útján létrejött cikkek tartoznak, vagyis azok, amelyek már forgalmiadóval megadottat alkatrészek egyszerű összeállítására, összeillesztésére útján jöttek létre, feltéve, hogy az összeállítás révén nyert új tárgy, mint ilyen, az egységes tarifában önálló forgalmiadó-köteles cikk gyanánt szerepel. Az összeállítás útján nyert új tárgy csupán 3 százalékos forgalmiadó alá sorozandó.

ADAGOLÁS, KEVERÉS,

ÚJRACSONAGOLÁS

Az V. csoportban vannak azok a termékek, melyeket adagolás, összekeverés vagy bizonyos elmozdítás, védjegy, címke alatti újracsomagolás útján hoznak forgalomba, vagy ha bármily oly alkalmassá tétele vagy átalakulás éri az árut, ami nem nevezhető bevégző, javító vagy összeillesztő műveletnek. Például hozzáad fel az összekeverés esetére azt, ha egy festékkereskedő por alakban levő festéket fémiszegéssel folyékony festőanyaggá alakít át és a terméket így hozza forgalomba. Az újracsomagolás esetére felhozzuk azt a példát, hogy egy szénkereskedő forgalmiadót köteles fizetni azért a pusztá műveletért, ha fazszenet iparszerűen előre csomagol, az például „Vasalószén” vagy bármilyen felirás vagy védjegy alatt forgalomba hozza. Más példák lehet a tea csomagolása és bizonyos képzet név alatti forgalomba hozatala s más hasonló műveletek. Például a termékek szagosítása, szűrése az alkalmasabbá tételé ismételt merítik ki, tehát magukkal hozzák a forgalmiadó-kötelezettség fennfoglalását. Ezeknél a műveleteknél a megfelelő forgalmiadót az után az értéklömbözöt után kell számítani, ami a feljavított minőségű vagy az adagolás, csomagolás által létrejött árúérték s az alapanyag szolgáló áru között fennáll. Az adókulcs viszont a kevert, vegyített, adagolt, csomagolt cikkek az egységes ta-

A háboru időtartamára a magánjogban és peres eljárásokban alkalmazandó rendkívüli intézkedések

(Harmadik közlemény)

Irta: Csákány Béla dr.

ALTALÁNOS HATÁRIDŐ-MEGHOSSZSZABBITÁS

A polgári és bünyvői perrendtartásban a bírói határozatok megtámadására megszabott határidőket 15 nappal meghosszabbítják. Ugyanilyen módon hosszabbítják meg a kereskedelmi és polgári törvénykönyvben a vagyonjogi jellegű cselekmények és forraságok elvégzésére, valamint az elővételi jogok gyakorlására megállapított határidőket.

A be nem hívott személyek ellen indított peres és végrehajtási eljárások során a bírói hatóságok türelmi határidőt adhatnak a kötelezettségek utólagos teljesítésére, azzal a feltétellel, hogy a hitelezők jogai ezzel ne veszélyeztessenek és kizárólag abban az esetben, ha az adós bebizonyítja, hogy a háborus állapot következtében jövedelme nagymértékben csökkent. Ebben az esetben a kamatok tovább folynak és az adós ellen biztosítási végrehajtási lépések foganatosíthatók.

A hadbavonult személyekre vonatkozó perjogi intézkedések és határidő-meghosszabbítások

A katonai szolgálatra behívott (mozgósított) személyek ellen per nem indítható és végrehajtás nem foganatosítható a háboru tartama alatt. E rendelkezés alól kivételt képeznek azok, akik a Dnyeszteren inneni területen teljesítenek katonai szolgálatot, munkára mozgósítottak, vagy rekviráltak, a Dnyeszteren inneni területen tovább szolgáló csendőrök, a saját kérésükre behívottak, végül azok a közkereseti és betéti társaságok, amelyek a cégtagok behívása ellenére folytatják tevékenységüket. Anuk a körülménynek bizonyítása, hogy az alperes a törvény rendelkezései alól kivételt képez s így ellene a per folytatható vagy végrehajtás foganatosítható, a felperest illeti.

A hadbavonulás ténye a katonai vagy polgári hatóságok részéről kiállított bármilyen hivatalos irattal bizonyítható. E bizonyítvány bármilyen módon benyújtható a bírósághoz. A bevonulás tényének igazolására a kézbesítési vétivve a kézbesítő közeg által rávezetett megállapítás is elegendő.

A katonai valamint polgári hatóságok kötelesek bárkinek bizonyítványt kiállítani arról, hogy az illető a törvény hatálya alá esik-e vagy nem.

Amennyiben az alperes nem résztesülhet a per vagy végrehajtási eljárás felfüggesztésének kedvezményében, a bíróság elrendelheti, hogy mind lakáscíméről mind katonai egységétől megidézzék.

A törvény szerint biztosítási végrehajtást lehet foganatosítani az ellen a hadbavonult személy ellen, aki ellen különben per nem folytatható, vagy kielégítési végrehajtás nem foganatosítható. A bevonultak ellen folyó elvívülési és jogvesztési határidőket, valamint a különféle cselekményeknek a kereskedelmi, polgári, közigazgatási, bünyügyi és pénzügyi törvényekben előírt határidőket, a háboru egész tartamára felfüggesztették. Ugyanigy felfüggesztettek a szerződéseknél kikötött teljesítési határ-

tott peres és végrehajtási eljárások során a bírói hatóságok türelmi határidőt adhatnak a kötelezettségek utólagos teljesítésére, azzal a feltétellel, hogy a hitelezők jogai ezzel ne veszélyeztessenek és kizárólag abban az esetben, ha az adós bebizonyítja, hogy a háborus állapot következtében jövedelme nagymértékben csökkent. Ebben az esetben a kamatok tovább folynak és az adós ellen biztosítási végrehajtási lépések foganatosíthatók.

A szerződés-teljesítési határidők felfüggesztésének kedvezményét a Dnyeszteren inneni területen katonai szolgálatot teljesítő személyek és azok, akik a fentiek szerint ezekkel egyenlő elbánásban részesülnek, csak akkor élvezik, ha bebizonyítják, hogy a mozgósítás következtében jövedelmük nagymértékben csökkent.

Az itt ismertetett rendelkezések következtében felfüggesztett határidők a háborus állapot megszűntének pillanatától tovább folynak, azonban a háboru befejezésétől számított egy hónap előtt nem járhatnak le.

A törvény rendelkezései ellenére hozott marasztaló ítéletek, vagy végrehajtási intézkedések a bírói hatósághoz benyújtott kérés útján megsemmisíthetők.

INTÉZKEDÉSEK A VÁLTOJOGBAN

A törvény a váltójogi kérdéseket is szabályozza. Kimondja, hogy a hadbavonult személyek aláírását tartalmazó váltók lejáratát a hadállapot megszűntét követő egy hónapig kitolódik. A katonai szolgálatra be nem hívott személyek váltói nemfizetés esetén a lejárat napján a törvény értelmében minden külön óvatolási cselekmény nélkül óvatoltnak tekintendők. A váltóhitelező a lejáratot a váltóra vezetett nyilakozattal legfeljebb három hónapra meghosszabbíthatja. E meghosszabbítás megismételhető. A váltóadás bevonulásának ténye éppen úgy, mint az alperesek általában, mind a polgári, mind a katonai hatóságok tanúsítványával igazolható. E tanúsítványt a bírósághoz a bevonult érdekében bárki benyújthatja.

(Vége.)

A Déli Hírlap gazdasági és jogi figyelője

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

vívásban megjelölt adókulcsa lesz.

Gyakorlati példa: Földfeketét vegytek olajjal s így hozom forgalomba. A földfeketék ára 8000 lej, a vegyítés utáni érték 40.000 lej. Az értékkülönbséget képező 32.000 lej után 12 százalékos forgalmi adót vagyok köteles fizetni, mert az egységes tarifa 1763. számú tétele szerint az olajjal vegyített földfeketék adókulcsa 12 százalékos.

JAVÍTÁSI MUNKA

A VI. csoportba azok az ipari ténykedések tartoznak, melyek kisiparosaink nagy tömegét érintik. Ide tartoznak a javítási munkák, továbbá a bevégző és adusztáló műveletek: festés, aprítás, mikkelezés, krómozás és élesítés. Ezeknél a végzett munka értéke utáni 12 százalékos forgalmi adó állítandó a számlába vagy a költségjegyzékbe.

Amint kisiparosaink láthatják, a forgalmi adó kiszámításának szempontjából fontos kérdés a munka vagy művelet minőségének kérdése. Egy vízvezeték-szerelő olvasónk kérdezte meg például rovatvezetőnk a múlt héten, miként bírálható el ez a szakma a forgalmi adó-kötelezettség szempontjából. Az ismeretettől törvényszövegek alapján ebben az esetben a következő álláspontra helyezkedhetünk: A vízvezeték-szerelő az egyszerű összeállítás, összeillesztés műveletért 3 százalékos forgalmi adót volna köteles felszámítani. Itt a nehézség onnan adódik, hogy nem ismeretes, vajjon a végzett munka vagy a felszerelt tárgy értéke után számítandó-e a 3 százalékos forgalmi adó. Az utóbbi eset méltánytalan lenne, mert a felszerelt tárgy már összeillesztett állapotban képezte a szerelés tárgyát. Vajjon az alkalmassá tétel V. csoportjába tartozik-e az ilyen művelet, mely esetben a tiszta szerelési munka után kellene azt az adókulcsot alkalmazni, amely alá a felszerelt tárgy esik az egységes tarifában. Véleményünk szerint ez is helytelen volna, mert a szerelés nem a tárgyat, hanem annak használatát teszi alkalmassá.

Az tanácsaink tehát a vízvezeték-vagy villanyvezeték olvasóinknak, hogy a kérdéseiket sürgősen terjesszék fel a pénzügyminisztériumhoz utasítás céljából. Szerintünk leghelyesebb, ha a szerelési munka értéke utáni 3 százalékos alkalmazását kérik. Ha a szerelő valamelyik ügyfelénél javítási munkát végez, kötelessége, hogy a javítás értéke után a VI. csoport meghatározása szerint 12 százalékos forgalmi adót köteles jegyzékbe állítani és lefizetni.

Végül még szükségesnek tartjuk felmenteni, hogy mindama cikkek, melyeket 40 százalék, vagy 30 százalék fénylézési adó alá eső anyagokból állítanak

elő, csupán 12 százalékos forgalmi adó alá esnek.

A KERESKEDŐK ÉS A FORGALMI ADÓ

A forgalmi adó-törvény szigorú rendszabályokat tartalmaz arra az esetre, ha a kereskedő nem tudja szabályszerűen felülbélyegzett számlával bizonyítani árujának eredetét, más szóval, ha több áruja van, mint amennyiről számlát tud felmutatni. Ebben az esetben számlával nem igazolt áruja után forgalmi- vagy fénylézési adót köteles fizetni. Ha hivatalból állapítják meg a számlával nem igazolt áru fennforgását, egy adóeltérítést is megállapíthatnak. Ugy pedig a kinestárnak járó adó ötszörösével büntetendő. Ha például egy divatárkereskedő nem tudja számlával igazolni a raktárán levő selyemáru mennyiségét, a nem igazolt mennyiség után járó 40 százalékos ötszörösével, tehát a selyemáru értékének kétszeresével büntetendő. Nyomatékosan figyelmeztetjük tehát kereskedő-olvasóinkat raktaruknak e szempontból történő gondos felülvizsgálására.

A pénzügyminisztérium legújabb magyarázata szerint a selyemből, pamutból, gyapjuból és celofibrából készült készárukat tartó kereskedők, amennyiben adóalapjuk a 300.000 lejnél kisebb, nem kötelesek a forgalmi adó különbővelet a konfekciók után bevállani és megfizetni.

A VÉGZETT MUNKA SZERZŐDÉSI BÉLYEGILLÉTEKE

A forgalmi adó módosítása változást okozott a végzett munka szerződési illetékének kérdésében. A változás elsősorban azokat a kisiparosokat érinti, akik a régi forgalmi adó-törvény alapján mentesek voltak a forgalmi adó fizetése alól, s most ilyenek, egyáltalán 10.000 lej erejéig is mentesültek az 1,7 százalékos aránylagos illeték lerövése alól. Ez a mentesség a forgalmi adó-törvény módosításával megszűnt. A belyegtörvény szerint ugyan a pénzügyminisztériumnak joga van e mentességet külön rendelet útján elrendelni, ilyen rendelet azonban a mai napig meg nem jelent meg. A mai helyzet tehát az, hogy kisiparosaink minden végzett munkájuk és javításuk után ismét 1,7 százalékos illetéket kötelesek leróni. 30.000 lej összegig ez az illeték számlabélyeg jegyekben magán a költségjegyzékben vagy számlán, esetleg kisebb összegeknél a jegyzékekben is leróható. 30.000 lej felül azonban a pénzügyigazgatásnál kell az illeték kész pénzben lefizetni, a megfelelő számla vagy költségjegyzék 4-5 példányban való bemutatása mellett.

Határidő napló

MÁJUS 1:

Cipőgyárak, üzletek és műhelyek eddig juttatják el jelentésüket az előző kététheti készletről a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyag osztályának.

MÁJUS 2:

A malomipari és tésztagyári munkásokat a munkaadó eddig a napig sorozza be a megszabott fizetési osztály valamelyikébe.

MÁJUS 3:

Azok a cérnagyarak, amelyek nem felelnek meg a hadfelszerelési és haditermelési minisztérium március 4-i rendeletében foglalt feltételeknek, eddig a napig kötelesek a bejelentett és feldolgozott fonal-készletet forgalomba hozni.

A fém- és mechanikai iparban dolgozó munkásokat a munkaadó legkésőbb eddig a napig köteles beosztani valamelyik meghatározott fizetési osztályba.

MÁJUS 5:

Gyapotegrenáló üzemek a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyag-osztályán havonta ismétlődő bejelentést tesznek J. a gyapotszedőktől (zonist) egrenálásra avatott mennyiségéről, 2. a termelőkötől saját szükségletükre megtartott gyapotnak egrenálás végett hozzájuk szállított mennyiségéről, az illetékes fa-

lusi vagy városi előjáróság szállítási bizonylata számának és keltének feltüntetésével, 3. a minőség szerint felsorolt átadott mennyiségről, 4. a minőség szerint felsorolt egrenált gyapotról és végül 5. a gyapotfeldolgozó vállalatoknak szállított egrenált gyapot mennyiségéről. Bőrszerző üzemek a községi előjáróságon, vágóhidak a katonai és polgári ellátási államtitkárság termelési osztályán tesznek jelentést az előző havi bormennyiségéről.

Kérdészen — mi lele'ünk

O. S. Timișoara-Temesvár. Hozzánk intézett érdeklődő levélre a ma megjelent Az új pénzügyi törvények — Forgalmi adó című cikkünkben részletes választ kap.

D. J. Arad. A lakbér-törvény megjelenése után néhány nappal az igazságügyi minisztérium felvilágosító rendelet hozott nyilvánosságra s ebben félreérthetetlenül leszegezte, hogy az engedélyezett emelési kulcs az 1943 április 23. (május 1.) utáni lejáratú szerződések-nél a lejáratot követő naptól alkalmazható, mivel a szerződés csak ettől az időponttól kezdve „meghosszabbított szerződés”

Május 1. szombat
R. kat.: Valpurgis
Protestáns: Pülp
Orthodox: Eremie

apkelte: 4 6 45 p
apny.: 19 6 10 p
nappal hossa: 14 óra 25 perc.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Pinta Brătianu 3
Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 23-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólítás: Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— MEGHOSSZABBÍTOTTA AZ 5, 10 ÉS 20 LEJES VÁLTÓPÉNZEK FORGALMI ÉRVÉNYÉT. (București). A pénzügyminisztérium közli, hogy a rézből vert 10 és 20 lejes váltópénzek forgalmi érvényét július 31-ig, az 5 lejes érmék érvényét pedig augusztus 31-ig meghosszabbította. Az említett érméket szeptember 30-ig adófizetésre lehet felhasználni. (Rador).

— Az aradi nyugdíjgyűlés közgyűlése. A Mocsonyi-utca 12. szám alatt működő nyugdíjgyűlési testület vasárnap, május 9-én, délután 4 órakor tartja rendezési közgyűlést az egyesület helyiségében. A nyugdíjgyűlés egyben értesíti tagjait, hogy május havától kezdve a hivatalos órák délután fél 5 órakor kezdődnek.

— Kimutatás a menekültekről. A menekültügyi kormánybiztoság kimutatást készített az 1940 szeptember és 1943 április 1. között Észak-Erdélyből menekült románok számáról. A kimutatás szerint április 1-én 202.223 menekült tartózkodott az országban. Ebből 116.948 volt a férfiak és 85.285 a nők száma. Foglalkozás szerint: földműves 27.341, munkás 19.983, kézműves 11.287, kereskedő és iparos 2152, köztisztviselő 18.924, magántisztviselő 4147, szabadfoglalkozású 961, háztartási alkalmazott 4384, háztartásbeli nő 44.506, egyetemi hallgató és középiskolai tanuló 22.700, egyéb és ismeretlen foglalkozású 9383, pap 1236, tanár és tanító 5293, ügyvéd 940, orvos 721 és mérnök 524, Bihar megyét 33.572, Csik megyét 5279, Kolozs megyét 51.303, Máramaros megyét 5966, Marostorda megyét 19.933, Naszód megyét 8789, Udvarhely megyét 2010, Szilágy megyét 27.947, Szatmár megyét 16.895, Szamos megyét 23.207, Kis- és Nagyiklud megyét 190 és Háromszék megyét 6842 román hagyta el.

— A kereskedelmi kamara közleménye. A timișoara-temesvári kereskedelmi- és iparkamara közli, hogy a bucurești gumi-hivatal (Oficiul Caucauului) Timișoara-Temesvartól a megye részére komoly biztosítékkal rendelkező cégeket keres, amelyek a zárolt gumi gyűjtését végmezik. Az érdeklődők közvetlenül a gumi-hivatalhoz forduljanak. Közli még a kamara, hogy a gumi feldolgozásával foglalkozó cégek nem kaphatnak megbízást a gumi gyűjtésére.

— Megbírságot gyárvaltat. (Saj. tud.) A pénzügyi hatóságok által rendezett ellenőrzés során kiderült, hogy a Titan-Calanadrag gyárvaltatnál a felülbélyegzések nem történtek a törvény által előírt módon és azért a felvett jegyzékönyv alapján a gyárvaltatra 21 millió lejes bírságot vetettek ki. Ebben az összegben benne van a hiányzó bélyegek tiszterese is.

— Augustus 20. és szeptember 20. között tartják az izmiri vásárt. A timișoara-temesvári kereskedelmi kamara többek érdeklődésére közli, hogy a törökországi Izmirben a nemzetközi áru-mintavásárt az idén augusztus 20. és szeptember 20. között tartják.

— Elfogott vagonfosztogató. A timișoara-temesvári pályaudvaron tettenérték egy Stana Dumitru nevű embert, amint éjnek idején négy teherkocsit tört fel s ki akarta fosztani azokat.

— Füstölt húst loptak a betörők. (Saj. tud.) Sancu-Szőkefalva Tarnavancs-Kisluklőllő megyei körzetében két gazda padlásán betörők jártak és mindkét helyről füstölt húst loptak el. Az egyik károsult Dégi János, a másik pedig Nit Ioan, akiknek padlását valószínűleg ugyanazok a betörők fosztották ki. A csendőrség a tettesek kézrekerítésére indított a nyomozást.

— Evangélikus magyar ifjak konfirmálása. A timișoara-temesvári evangélikus templomban vasárnap, május 2-án délelőtt 10 órakor tartják meg a magyar anyanyelvű evangélikus ifjak konfirmációját urvacsoporttal. Ezt megelőzően a konfirmálandók vizsgálója május 1-én, szombaton délután 4 órakor lesz a templomban.

— Az olasz nyelv-tanfolyam hallgatói figyelmébe. Az Olasz Kulturintézet timișoara-temesvári tagozata közli az olasz nyelv-tanfolyam hallgatóival, hogy az előadások május 3-án, hétfőn ismét megkezdődnek. Az órarend változatlan. Ugyanakkor kezdődnek a kulturális előadások is.

— Új husarak Tarnavenin-Dicsőszentmártonban. (Saj. tud.) Pap Iosif dr. megyei prefektus most kiadott rendeletével a következő legmagasabb husarakat állapította meg: marhahas 120, borjúhas 140, bivalyhas 110, juhhas 100, bárányhas 180, háj 290, szalonna 300-320, paprikás szalonna 400 lej különként. A rendelet kötelezi a mézárásokat és henteseket hogy az új árakat üzletükben jól látható helyen kifüggeszessék.

— Az aradi „Ajatoral” hitelszövetkezet az évi május hó 2-án (vasárnap), d. e. 10 órakor az aradi Minorita Kulturházban tartja meg XI. évi rendes közgyűlést.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik drága halottunk, Erődi Károly cipészmeister temetésén résztvettek, fájdalommal osztoztak, ravatalára virágot hoztak, ezután mondunk köszönetet. A gyászoló család.

— Eljegyzés. Biró Ionka, Arad és Orbán János építési vállalkozó, jegyesek. (Minden külön értesített helyett).

— Halálhír. Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, apám és nagyapám, Botz István, okleveles fogász, életének 73-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat e hó 30-án, pénteken, délután 5 órakor helyezik örök nyugalomra a timișoarai józsefvárosi római katolikus temető Péger-féle kápolnájából. A gyászoló család. Timișoara, 1943. április 29-én.

— Mozik műsora. Péntek, április 30: Timișoara - Temesvár: Apolló: „A titokzatos Patrick ur” (Allan Böhlín, Anna Ericson), Capitol: „Mi muzsikuskeltek” (Ilse Werner, Viktor de Kowa), Corso: „A két árva” (Alida Valli, Maria Denis, Osvaldo Valenti), Thalia: „A nagyhercegnő szörközik” (Paolo Barbara, Otelo Toso). — Arad: Aro: „A kegyencnő” (Alida Valli), Corso: „Dalolj, neved, szeress” (Giuseppe Lugo), Forum: „A nagy szám” (Leni Marbach, Paul Kemp), Urania: „Az örültek lakomája” (Amadeo Nazzari).

— Ügyeletes gyógyszerárak. Péntek, április 30: Timișoara-Temesvár: Belváros: Ionescu (Mercy-utca), Gyárvaros: Maszalts (Badea Cartan-tér 8), Erzsébetváros: Sárge (Porumbesen 1), Józsefváros: Pildner-Steinburg (Dragalina-tér 15), Mehala: Chioreanu. — Arad: Lager (Regina Maria-ut), Berger (Saguna-ut). — Fratelia-Ujkişoda: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremie.

PÁLYÁZAT BOLIVÉZETÉSRE. A Peregul-Mic-„Hangya” fog. szövetkezet bolivézetésre pályázatot hirdet. Javadalmazás: 4% forgalmi jutalék a vegyes, 1% a monopólickeknél. Lakás, kert, 6 m. tűzfalu. Birtosítók 200.000 lej vagy első helyen való ingatlan-bekebelezés. A pályázatokat Gulyás Bálint szövetkezeti elnök címére küldjék Peregul-Mic-re, Arad-megye.

A gyermek: a francia ujjászületés kulcskérdése

Vichy, április. Péricard kapitány, az apokaliptikus korszak örökre legendás alakja. Verdun mellett a 95-ik gyalogezred egy maroknyi vitézével a nagy viadal döntő állását veddelte, a végső roham pillanatában extatikusan így kiáltott föl: *Debout les morts! Talpra a holtak is!*

Tudjuk, ez a parancs nem maradt visszhang nélkül. Az agyonbombázott, összedőlt, eltemetett romok alól véres, feivak, csontvázszerű figurák keltek ki s megemelték azt, amire az élők egy-csül képtelenek lettek volna. Ilyen csuda azonban, hogy fiai kétszer haljanak meg, még Franciaország történetében is csak egyszer eshet meg. Ezt jól tudta a „győzelem apja”, Clémenceau is s ezért a hősök áldozatát már eleve feleslegesnek és meddőnek ítélte, ha azt nem követendi a polgárok áldozata is. Ha Franciaország lemond a népes családokról — mondotta a diadal legmárossabb percében —, akkor ugyan teleltathatjuk a hátrahagyottakat a népekkel, de a hátrahagyottakat a hátrahagyottakkal, a hon mégis el fog veszni, mert nem lesz többé elég francia!

Ami nem jelentett mást, mint Napoleon ama katonai axiomájának szociális nyelvezetre való átültetését, hogy az Isten a nagyobb zászlóaljokat szereti. E tételnek alaposságát azután Franciaország mai katasztrófájának oknyomozói egyként elismerik, megállapítván, hogy a legjobban Maginot-vonal nyolcvanmillió francia lett volna. A társadalomkutatók, mint például a neves Richet professzor is, mélabusan mutatnak rá arra, hogy 1875-ben még egymilliónál több kis polgár született, 1938-ban pedig már csak hatszáz ezer, tehát annyi sem, mint amennyi meghalt. Száz évvel ezelőtt a francia néptet még 17 százalékát tette Európa lakosságának, ma már csak 7 százalékát. Tuócs kalkulációk bizonyítják, hogy ha ez így megy tovább, végképp megfogyazkodik a hon „egyetlen nélkülözhetetlen és létfontosságú nyersanyaga, az „ember” és Franciaország a kis, aig számbaveendő nemzetek sorába süllyed, amely nem sok vizet fog zavarni az estóban forgó föld keserű levében. A Croix, az egyház lapja ugyancsak óvatos és tartózkodó organum, bölcselem megér minden mondatot és minden jelzést, mielőtt nyomdafesték alá bocsátaná. De azért, ha végigtétek az elméletlenedő tartományokon, tragikus hangok törnek ki kebléből: Franciaország veszélyben van! A hon halálos kórfogatja!

Ezért igaza van Francois-Poncet urnak, aki nagykövetből most profétahangú közíróvá lépett elő, hogy a francia ujjászületés kulcskérdése, a népmozgalmi táblázat alakulása.

Az összeomlást követő kormányok maguk is ilyen megfogalmazásban értékelték a kérdést és három év alatt tömegtelen reformot léptettek életbe, megkönnyítendő a népes családok helyzetét s megerősítendő társadalmi állásukat. A familiáris eszmét mestéri falragaszok és megkapó, néha drámai hevű jelmondatok igyekeznek a polgárok lelkebe iktatni. Szivszorító kis történetek emlékeztetnek meg az elődökről, akiket félszékelyi gyermek és unoka vett körül. A nemes propaganda a lehetőségig kiaknázza a külföldi példatárakat is. A mitikus spanyol alak eddig, mint mindenütt másutt is, ama Don Quijote volt. Most viszont Lucas Negreiras Puez barcelonai kenyérgyáros homlokát övezi s babér, aki röviddel ezelőtt, kilencven éves korában, hat évtizedes távollét után visszatért Dél-Amerikából hazájába. Visszatért, mégpedig egész családjával együtt, három házasságából 39 gyermeke, 80 unokája, 84 dőncükája, 3 ákunokája, 72 veje és menyje követvén az Océánon át. Összesen közel háromszáz személy, egy és ugyanazon apa körül szaladtva. Ez ám az igaz emberi és polgári nagyság, mérjük bár a dolgokat akár a szélesebb síkú keresztényi vagy humanus, akár a szűkebb horizontu vagy sorállítási szempontok mezején.

Elmondható, hogy a nemzet, a maga

ÉJFÉLI ABRÁK

Irta: BÉRCZY LAJOS

Volt az apámnak egy kis tanyája a nagyváradi út mentén. És volt akkoriban egy kocsi, fiatal suhanc. Mint cigány képi, vékony, nyurga legény áll most emlékeztetem közömbösen, ahogy visszaidézem, de akkor az erő és nagyság mintaképe volt előttem Ábrahám. En négy-öt éves koromat éltem, jobban mondva játszókatam között, ahogy fantáziás gyermek voltam, bolondultam a mesékért, amelyeket mindig átalaktottam a magam íze szerint.

Eznek az Ábrahámnak volt egy nagyon szép lelki vonása: roppant szerette, ápolta és védte a kezére bízott lovakat. Nem lehet tudni milyen iolektani elemek játéka szötte ki, de elpusztíthatatlan illúziója volt, hogy az istállóban dobogó két vén szürke az ő tulajdona s amint legesekélyebb munkatöltésükkel fenyegette őket, rögtön lármázott. Apám sokat bosszankodott e miatt, de eltűrte, mert tudta, hogy ha elküldi Ábrahámot, csak veszít a cserén.

Engemet nagyon szeretett Ábrahám. Gyakran felültetett a Julcsa-nevű ló hátára, ahol én azonnal királyfivá változtam és a régiékből új meséket szöttek. Hyenkor mindig velem játszott s lassanként a legmelegebb barátság virágozott ki bennünk egymás iránt, oly erős, hogy én mindent megtettem volna Ábrahámnak, amit tőlem kíván.

Abban az évben gyenge volt a termés mindenből. Meg kellett szoritani a költségvetést, tehát a lovak abrakja is megvékonyodott. Ábrahámmal nem lehetett bírní. Rössz kedve lett, káromkodott, fenyegetőzött, hogy így, meg úgy, ő elmegy, koldus uraságot nem szolgál. De előbb a két szürkét leszarja. Apám alig bírta türtőztetni magát, de nem küldte el, mert Ábrahám így is különb volt valamennyi társánál.

Velem továbbra is jónak volt, csak kevesebbet játszottunk. Szabad idejében apámra panaszkodott és „lovait” mutogatta, hogy mennyire fogynak napról-napra. Hyenkor, — ugy emlékszem, mintha előttem állana, — könnyei hullottak a nagy bánattól...

Pár nap múlva hirtelen megváltozott. Többé nem szapulá apámat, dalolt fütyürészt. Velem is többet foglalkozott és mulattatásomra különös meséket talált ki. Ezek között volt egy, amely nekem különösen tetszett. Arany istállóról szólt, ezüst kerítéssel, gyémánt kapuval. Enne a vén szürke Julcsa mint táltos „Hanem, urfi”, — mondotta egy este Ábrahám mély, titkokat sejtető hangján — „ez csak mese. De én ide tudnám az egészét varázsolni a valósgába, mint ahogy az a jászol ott áll a helyén”. Feldobogott a szívem. „Ugye,

egyetemében, bus mea culpaival és lelkes fogadkozással emészi meg a számokat és tanokat, amelyek megfejteni látszanak tragédiájának rejteljét és reményt nyújtanak az elkövetkezendő századokra.

X

Am az „emberi nyersanyag” e problémákra ugyancsak elméleti és talajlan pillanatnyilag. Hiszen tudvalevő, hogy az apák, a francia apák harmadában a Raján túlrol epednek csak tíz-helyek felé. Más ifjak pedig, akik most válhatnának erősebb generációk őseivé, már uton is vannak, egy új európai gondolat szolgálatában, a határokon tútra. Egyelőre Franciaországának más lehetősége sincs, mint az eszmék tisztázása. Mert a gyakorlatban, bizonyára jóvégre, zótévezredes létének legnagyobb áldozatát hozza meg...

Ábrahám” — dadogtam aprócska eszem szerint — „akkor én meg tudnám fogni a gyémánt-kaput és akkor a kapu kinyílna előttem és én besétálnék rajta és bemennék az arany-istállóba, ráülnek az igazi táltosra és elvágatnék rajta, mint a szél. Ugye Ábrahám?” „Ugye, urfi” — fütött tovább Ábrahám — Eergengociába vágatna a Julcsán, de előbb valami kell hozzá: egy csomó kules. Ebből választanók ki a gyémánt-kapuba illőt, mert a kulcsnak meg kell előre lenni... Hol szerezzünk kulcsokat, urfi?” Felkiáltottam örömben. Hiszen, ha csak kules kell, az van nekünk. Apám puskája mellett a falon függ egy csomón a tanyakulcsok. Játsszani is szoktam velük s gyakran úgy elhánytam, hogy órákig keresték. „Kihozom a tanyakulcsokat” mondtam Ábrahámnak, aki örült neki és ebben maradtunk... En kihoztam a kulcsokat és ő kiválasztott közülük egyet, a legnagyobbat s éjjelre magánál tartotta azzal, hogy pontosan éjfélkor megcsinálja a varázslatot. Az eredmény — azt hiszi — nemsokára várható...

Teltek a napok s egyszer csak azt mondja édes apám: „Láttatok-e már lyot: hiznak a lovak. Csak tudnám mitől. Hacsak nem az Ábrahám szép szemétől”.

De tréfa ide, tréfa oda, a lovak gömbölyödése valóság volt. Hire ment, és mindenki szová a tanya apró csodáját, aki ott járt.

Egy napon bent volt apám a városban s éjjel előtt érkezett, vissza a tanyára. Már készült lefeküdni, de eszébe jutott, hogy valami utasítást efeledett Ábrahámmal közölni. Kiment tehát s midőn az istállóhoz közeledett, sürgető, szemrehányó, türelmetlen nyirteket hallott. Ezt a hangot csak akkor hallatják a lovak, ha az abrakolás ideje közeledik. Nagyon furcsálotta a dolgot, lesekedve haladt tovább és bekémlelte az istállóajtón, mindent megértett. Ábrahám valahogyan zabot „szerzett” és „lovait” — hogy ki ne derüljön — éjfélkor abrakoltatta.

Innen eredt tehát a tanya csodája: a lovak hizása.

A vallatásnál kiderült Ábrahám büne. Apám nem csinált nagy dolgot az esetből. Két alapos pofonnal elintézte, de megtartotta Ábrahámot, mert — mint mondotta anyámnak — „Ábrahám még így is különb a többinél”.

En egy pár napig nagyon szomorú voltam. Aprócska eszemmel megsejtetem: forrón szeretett kocsi barátom „lovát” — midőn lovai érdekében a magtárkulcsot tündérmeséivel kicsalta tőlem...

Halálos ítéletek csempészésért

Bécs. Mint Zágrábból jelentik, az ottani törvényszék Kolak Ivánt, a külügyminisztérium irodafőnökét és Havranek Iván mérnök pénzügyminisztériumi titkárt halálra ítélte. Havranek Szerbiából Horvátországon át negyven ezer kilogramm ólmot csempéztett Svájcba. Ezért hétzáz darab Napolen aranyat kapott, amelyet Kolak hozott el számára diplomáciai podgvászbán. Kolak viszont szolgáltatásért hatszáz ezer kunár kapott és az összeg egy részét Magyarországra akarta áteszempészni. A halálos ítéletet mindkettőjükön végrehajtották.

Szines híradó

A BÉCSI PRATER ebben az esztendőben lesz százhatvenöt éves. II. József császár alapította 1767-ben ezt a népi szórakozóhelyet, amely most, a világnáboru negyedik esztendejében még több szórakozást nyújt, mint bármikor. Eltérően a különböző nyelvű népei teljesítenek ma hadimunkát Bécsben, gondoskodni kell tehát arról, hogy pihenésük idején, anyanyelvüket hallhassák és saját zűlésük szerint szórakozzanak. Azt pedig nagyon jól tudják a Praterben hogyan kell az embereket mulattatni. So szeri se száma azoknak a világ-hírességeknak, akik Valaha a Prater deszkáin komédiáskodtak. Wessely Paula és Hans Moser is ott kezdte pályáját, akárcsak Raul Aslan és Otto Tressler, a Burgszínház hírneves művészei. A háboru kemény megpróbáltatásai közepette is híven teljesíti tehát hagyományos kötelességét Bécs népkertje.

A MEXIKÓI Yachuche városban egy kisebb méretű földrengés idején szokatlan természeti jelenséget figyeltek meg. Sajátásgos kézközelde eső esett. Először nem találtak erre magyarázatot, de beható vizsgálat megállapította, hogy voltaképpen tömegtelen sok kékeszöld színű, parányi bogár hullott alá a magasból. Ezeket az apró rovarokat az egyik távoli kaktusszal teli pusztaságról kapta föl az orkan és több száz kilométernyi távolságra sodorta.

VAN DONGEN a világ legkeresettebb arcképfestői közé tartozott aig tizenöt esztendővel ezelőtt. Valóságos tödultak az előkelő és gazdag megrendelők a művész párisi, fényesen berendezett műtermébe; még amerikai milliárdosok is átkeltek a tengeren és megrendelésekkel halmozták el. Azonban ügylát-szék Van Dongenke is letűnt a szerencse csillaga. Mostanában ugyanis napról-napra hirdetések jelennek meg a párisi lapokban, közölve, hogy a hírneves arckép festő női kalapszalont nyitott. Mindenesetre igen furcsa fordulat ez egy nagy művész életében. Noha tudjuk hogy voltak nagyszerű művészek, akiknek még főfoglalkozásuk is volt. Velasquez például diplomata volt, Monet kitűnő mezőgazda. De kalapszalont ez mindenesetre kissé meglepő. De hát a mai kor minden lehetőségnek időszerű. Így nem is szabad csodálkoznunk azon, hogy esetjét félredobva, női kalapokat tervez majd Van Dongen.

A HOLLANDIAI postafőigazgatóság közlése szerint, a világnáboru előtti időkben évente átlag hatvannégy milliárd levelet és levelezőlapot kézbesítettek a világ összes postahivatalai. Ma valószínűleg még sokkal nagyobb az általános levélforgalom, mert világszerte óriási a harcterekkel kapcsolatos levelezés. De erről még nem tudnak megfelelő felvilágosítást nyújtani a statisztikai hivatalok, mert a világháboru alatt az ellenséges államok között megszünt minden összeköttetés.

HIVATALOSAN MEGÁLLAPÍTOTTÁK, hogy az egész német birodalom területén Salzburgban a legkedvezőbb a születési arány. A gyermekáldás valóságos csodája ez a város, ahol lépten nyomon találni olyan családokat, amelyeknek tizenöt, sőt ennél is több gyermekük van.

**Gyermekágyak
Gyermek-kocsik
Gyermek-kerékpárok
Bozsák-műveknél**

TIMIŞOARA, II., Gloriei-utca 11. szán
alatt. Távbeszélő 37-06.

Apróhirdetések

POLOSKA-IRTAST, parketta-suroást vállalatok. Arad, Oituz-utca 111. vagy sziveségből Girarschek borbélynál, Eminescu-utca 28, Lovas Károly. (348)

HAZAK, FÖLDEK, szőlők, malmok eladása, vétele, cseréje minden árfokozatban. Hatschek-ügynökség, Arad, Carol-körút 17. (völ: 46.) Telefon 16-95. (576)

A jéglátás bizalmi kérdése!

Lppen ezért rendelését Aradon a

FLORA jéguvárná!

intézze el, mely a város szívében van és Önt a nap minden órájában, késő estig elláthatja. Csak s így biztosíthatja jégzsúfolását.

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand 33 sz. telefon 1141-1142 sz.

MŰ-TÖMEST (stoppolást), mű-szővést, nyakkendő-fordítást legszebben, legmegbízhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2, első emelet. (4675)

ARAGÁZ-tartányt vennék. Dr. Valkó, Arad, Luther-tér 2, második emelet. (551)

FRANCIA munkára önálló és ügyes kézilátásokat azonnal felvesszünk. Pölzl, Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5 szám. (364)

STANDARD super rádió 5 lámpás, eladó. Arad, Doamna Balasa-utca 122. (771)

BORBÉLYSEGÉDET alkalmazok. Arad, Cogalniceanu-utca 16. 6. tóth. (772)

HETENKÉNT átvinnék 400—500 kgr. sovány sajtot (cazeint) Arad, Sava Raicu 136. (773)

KÉTSZOBÁS lakást keresek keresztény házban, Arad, Cuza Voda 40. Grosz. (774)

SZOBALÉANYT és szakácsnőt, esetleg bejárószakácsnőt azonnalra alkalmazok. Arad Gojdu-utca 11. (775)

URANIA: döntő sikerű filmek színháza TELEFON 12-32

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

Az örültek lakomája ma, vasszombat délután utolára

Amedeo Nozzari, Luisa Farida Európa legszebb színésznője.

Rendkívül izgalmas bemutató. Az országban először. A svéd Limnar „gazzyonyja” a „Bastard” testvérfilmje.

A légmegzők kincse

JOALLAPOTBAN lévő redőnyös Szepessy-kocsi eladó. Arad, Gen. Cernat 7. Müller. (776)

GYERMEKTELEN házaspár keres egyszerű, konyhás lakást mellékhelyiséggel. Cim Reclama, Arad, Eminescu 4. (778)

KÖZLEMENY ZSIDÓK RÉSZÉRE

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy közmunka alóli mentességről (M. O.) szóló könyvecskék és a foglalkozás-gyakorlási engedélyek csak 1943. május 5-ig vehetők át.

ROMÁNIAI ZSIDÓKÖZPONT
Arad megyei Hivatala

MINDENEST felfogadok. Cim: Timișoara III., Brancoveanu-utca 12, földszinten 3-as ajtó. (5034)

HÁZMESTERPART vagy asszonyt keresek családi házban, aki ugyanott fizetésért a háztartási munkát is elvégzi. Cim a timișoara-i kiadóban. (5262)

ELŐKELŐ fényképműterem urileányt felvessz tanulóknak. Saját kézzel irt ajánlatokat „Arja” jellegére a timișoara-i kiadóhivatalba kérünk. (3026)

CURSO-MOZI, Arad

Előadások 11, 3, 5, 7 és 9 órákor

Ma. A legvicámabb, legszellemelebb, komikummal feltöltött zenés vígjáték:

Szerelem lejáratra

Monika Burg-Hansi Wendler alakításával. Zenéjét szerezte: Kolla VIII.

Ma 2 órában kezdés fél nyolcra és mulatni akar, feltétlenül nézze meg ezt a filmet!

KOMBINÁLT szekrény, henteser (reklamier), tükör (toilette), összecusukható beret (Schöberl-diván), asztal, szék, rádió-asztal, továbbá konyhaburor eladó. Minden egyes butor darab korszerű. Arad, Timișoara, Louis Barthou-utca (Banatia mögött), sárga villa, fehér vaskerítés. Középső csengő. (3045)

KIFUTÓT, fiatal fiut vagy leányt felvesszünk azonnal. Timișoara I., Eugen de Savoya 3, I. emelet, 7-es ajtó. (3036)

KÖZJEGYZŐI irodában jartas, románul kifejezően beszélő s tökéletes munkaerőt alkalmaz azonnal bozovici közjegyző. (4112)

Timișoara-i tanácsvári CORSO-MOZI

Előadások 3, 5, 7, 9 órákor TELEFON: 38-93

Alida Valli: A két árva

Égész héten!

Lenyűgöző siker.

főszerepében

KERESÉK május 1-re Timișoara III-ik vagy VI-ik kerületben 2—3-szobás lakást, esetleg 2-3-szobás lakrészt, konyhával rendelkezőt. Mannheim, Timișoara, Plevneter 4. Távbeszélő 34-18, vagy Transbanat Haldek, távbeszélő 26-25. Ugyanott: Jádó több butor darab. (3044)

VASÁGY, szavatoltan tiszta, összehajtható, kifogástalan matraccal, gyermeknek való gumí, továbbá új gumipárna eladó. Timișoara IV., Tudor Vladimirescu-utca 6 sz., 3. ajtó, d. u. 4—5-ig. (3044)

MINDENEST, ki főzéshez is ért. állást keres. Timișoara I., Eminescu-utca 5. 14-es ajtó. (3038)

TANULÓT és varróleányt felvesszünk Salon Maria, Timișoara I., Mercy-utca 4 sz. (3039)

ELADÓ 12-személyes finom teás-készlet, 6—12-személyes finom, damasztból készült asztalnemű, festmények, gobelinek, régi művi fallóra, továbbá kottatartó Timișoara II., E. Teodoroiu-utca 3 szára 1-es ajtó. (3040)

KÜLÖNBEJÁRATU szoba, utcai kertes, kiadó azonnal. Cim: Timișoara II., Fratii Constantin-utca 6 szám. (3641)

LAKÓTARSNÓT, kis igényűt, keresek. Ugyanott eladó két darab katonakoffér. Timișoara, Eminescu-utca 1, 15-ös ajtó. (3042)

GYERMEKCIPO, 28-as, drap, valamint 31-es fehér, továbbá kocsitakarók eladók. Megtekinthetők reggel 8—10-ig, délután 2—4-ig. Timișoara, Domnita Balasa-utca 10, I. emelet. (3043)

TANULÓLEANYT, jó házból valót, felvesszünk Kirsch Olga divatszalonjában Timișoara III., Memorandului-utca 36, 1-es ajtó. (3037)

KÜLÖNBEJÁRATU, butorozott szobát keresek, fűrdőszoba-használattal, Timișoara, lehetőleg a Józsefvárosban vagy a városrésznél Erzsébetvárosta. Józsefvároshoz közel eső részen. Ajánlatokat „Allandó lakó” jellegére a timișoara-i kiadóhivatalba kérünk. (3028)

HUSNÉLKÜLI ellátást (kosztot) keresek. Ajánlatokat „Vegetáriánus” jellegére a timișoara-i kiadóba kérek. (3027)

URI CSALAD befogadna néhány tiszta butor darabot, ugyanint szekrényt, asztalt, székeket hosszabb időre. Timișoara Távbeszélő 15-63, (sziveségből.). (3029)

IDŐSEBB bejárónőt keresünk takarításhoz, reggeli órára. Timișoara III., Mihai Viteazul-körút 7 (legfelső csengő.). (3030)

ANYA-BARÁNYT, 100—150 darabot, cigala, vagy morino fajtát, keresek megvételre. Wilhelm-puszta, Folia, Timiș-megye, vagy Timișoara 10-93, valamint 32 59 távbeszélő szám alatt lehet értekezni. (3031)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

ANYA-BARÁNYT, 100—150 darabot, cigala, vagy morino fajtát, keresek megvételre. Wilhelm-puszta, Folia, Timiș-megye, vagy Timișoara 10-93, valamint 32 59 távbeszélő szám alatt lehet értekezni. (3031)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herrefejtő berendezéseket (apparatusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, vesszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Cogalniceanu-utca 8. sz. (2803)

GYAKORLOTT fonónöket, akik pamut-fonodában dolgoztak, alkalmaz „Tebe” Timișoara II., Samuil Micu-utca 2—4. (2033)

NAGYMENNYISÉGŰ, különböző nagyságú, jó állapotban lévő láda olcsón eladó. „Tebe”, Timișoara II., Samuil Micu-utca 2. Távbeszélő 33-37. (3032)

GAZDÁTISZTI állást keres gyakorlatlan bír. 58 éves. magyarul, románul, németül beszélő egyén. Baja, Tormac 377. Timiș-megye. (2969)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KEPVESELETET VÁLLALOK. (Fűszer-szakmába vágót) Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a timișoara-i kiadóhivatalba kérek. (3060)

KÖZLEMENY ZSIDÓK RÉSZÉRE

A pancotai-pankotai és focsani munkaosztályoz távozott zsidók családjaikat felhívjuk, hogy az elvált zsidók élelmiszerjegyét haldéktalanul szolgáltatassák be a városi közlelmiszeri hivatalnak (Timișoara I., Str. Lenau 3 szám.)

ROMÁNIAI ZSIDÓKÖZPONT

Timișoara megyei Hivatala

MINDENES CSELEDELEANYT háromtagú uricsalád, jó fizetéssel azonnali belépésre keres. Timișoara III., Carpati-utca 9, (a vághidai villamos-megálló). (5270)

KÜLÖNBEJÁRATU, butorozott szobát kiadó egyedülálló, megkülönböztetetten uriembernek. Érdeklődni 2—3 óra között lehet. Cim a timișoara-i kiadóhivatalban. (3046)

LIBAZSIR, tiszta, 12 kgr. (diétás ellátás miatt), továbbá óriási asparagus, nagy fikusfa, valamint különböző dísznövények eladók. Cim a timișoara-i kiadóban. (3047)

ARAD HOLNAPTÓL, MÁJUS 1-TŐL KEZDVE RENDKÍVÜLI BEMUTATÓ: Boccaccio

Az olasz irodalom egyik nagyságának életéből. A filmet gáláns kalandok és Souppé muzika fűszerezi.

Ma utoljára ALIDA VALLI A kegyenelő

MINDENEST felvesszek. Imbroane, Timișoara, Ion Ghica-utca 1. II. em. 7. (6000)

GYERMEKKOCSI, korszerű, vajszerű, kifogástalan fehér gumikkal, valamint sportkocsi eladó. Timișoara IV., Fröbl-utca 36. II. emelet 25. (4101)

NAGY ARGAMANSZÖNYEG, damasztból készült asztalterítők, szalvétákkal, fehér vaságy, lisztesláda, eladók. Megtekinteni csak délelőtt lehet. Timișoara, Kunz-sor 1, II. em. 12. Apollo-mozinál. (2893)

BEJÁRÓ mindenest, ki jól főz, azonnal vagy későbbre felvesszünk jó fizetéssel. Braun, Timișoara, IV., I. Vacarescu-utca 28. (4109)

TRAKTOROKAT (vontatókat), mágneseket, valamint traktor-alkatrészeket veszek sürgősen. A közvetítőket díjazom. Mutschong, Timișoara, Cogalniceanu-u. 8. (2804)

ARGAMANSZÖNYEG, tízenkét négyzetméternyi, damasztból készült asztalterítő-készlet, fehér vaságy, lisztesláda eladó. Csak délelőtt lehet megtekinteni. Timișoara, Kunz-sor 1, II. em. 12. Apollo-mozinál. (3006)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

ARGAMANSZÖNYEG, tízenkét négyzetméternyi, damasztból készült asztalterítő-készlet, fehér vaságy, lisztesláda eladó. Csak délelőtt lehet megtekinteni. Timișoara, Kunz-sor 1, II. em. 12. Apollo-mozinál. (3006)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara. Távbeszélő 12-54, 1—3 óra között. (3023)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát vagy lakrészt (garconiert) keresünk azonnalra. Timișoara.